

Asia: VN/7167/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lappeenrannan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua lakiluonnokseen ja toteaa siitä seuraavaa:

Lappeenrannan kaupungissa sijaitsee Nordkalk Oy Ab:n kalkkikaivos. Kaivoksessa louhitaan kalkkiperäisiä mineraaleja ja se tuottaa raaka-aineita rakentamiseen sekä teollisuuteen. Kaivos on toiminut alueella yli sata vuotta ja kalkkimalmia on vielä käytettävissä pitkälle tulevaisuuteen. Kaivoksen toiminta on vakiintunut Lappeenrantaan. Kaivostoiminta sijaitsee lähellä keskustaa ja sen ympäristössä on yritystoimintaa sekä asutusta. Kaivos vaatii suuria maa-alueita ympärilleen. Kaivos tuottaa myös suuria määriä sivuvirtoja, kuten sivukiveä ja rikastushiekkaa. Vaikka kaivostoiminnasta on ajoittaisia ympäristöhaittoja, toiminta on kuitenkin vakiintunut Lappeenrantaan. Kaivostoiminnasta käydään vuoropuhelua säännöllisesti yhtiön, kaupungin ja viranomaisten kesken käytännön haasteiden ratkaisemiseksi.

Kaivosvero on uusi verolaji ja sitä koskeva lainsäädäntö astui voimaan vuoden 2024 alusta lukien teollisuusmineraaleja koskevissa kaivoksissa. Ehdotuksessa tavoitellaan veron määrän merkittävää nostamista metalleja tuottaville kaivoksille. Samalla ehdotetaan nostettavaksi teollisuusmineraaleja koskevaa veroa kolminkertaiseksi (0,2 €/t -> 0,6 €/t). Verolla voidaan kattaa myös kunnille aiheutuvia kustannuksia, mikä on kuntien näkökulmasta tervetullutta. Tällaisia kustannuksia ovat yleiseen infraan liittyvä rakentaminen ja kustannukset sekä ympäristöhaittojen vähentämiseen liittyvät toimenpiteet.

Kaivosten yhtenä merkittävänä ongelmana voidaan pitää suurten sivukivi- tai rikastushiekkamateriaalien syntymisen. Niiden osalta hyötykäytön parantaminen pitäisi olla merkittävä tavoite myös verokohtelulla. Yleinen kaivosvero, mikä kohdistuu louhittavan materiaalin määrään ei suosi sivuainevirtojen hyödyntämistä. Tähän tarvittaisiin kuitenkin lisää kannustimia. Yhtenä mahdollisuutena on jäteveron muuttaminen siten, että se koskee loppusijoitukseen päätyviä sivuainevirtoja. Tämä kannustaisi kaivosteollisuutta kehittämään sivuainevirtojen hyödyntämistä ja sitä kautta vähentäisi sivuvirroista tarvittavien maa-alueiden määrää. Myös ympäristöhaitat vähenisivät.

Lappeenrannan Nordkalkin kaivoksen tuotanto menee pääosin rakentamisen ja teollisuuden tuotteisiin. Talouden näkökulmasta toiminta työllistää merkittävän määrän henkilöitä niin itse tuotannossa kuin myös alihankintaverkostossa. Toiminnan ympärillä on merkittävää yritystoimintaa. Ehdotus kaivosveron nostamiseksi teollisuusmineraaleja tuottaville kaivoksille on yllättävä. Rakentamisen sektori on ollut taantumassa viimeiset vuodet. Rakentamisessa ei ole nähtävissä suurta piristymistä ainakaan 2025 ja 2026. Veron ajoitus osuu hankalaan ajankohtaan yleisen suhdanteen takia.

Yhteenvetona Lappeenrannan kaupunki esittää, että kaivosveron noston sijasta keskityttäisiin sivukiviperusteiseen taloudelliseen ohjaukseen esimerkiksi jäteveroa muuttamalla. Kaivosveron nosto teollisuusmineraalien osalta vaikuttaa vaikealta. Lappeenrannan kaupunki esittää huolen toiminnan kannattavuuden osalta hankalassa markkinatilanteessa ja esittää, että kaivosveron nostoa, sen muotoa tai sen ajankohtaa tulisi harkita tarkemmin niillä toimialoilla, mitkä liittyvät rakentamiseen.

Räsänen Ilkka
Lappeenrannan kaupunki